

בַּתּוֹרָה נִקְרָא נְזוּף שְׁנֵאמַר נָזַם זֶהָב בְּאֶף חֲזִיר אִשָּׁה
 יִפֶּה וְסִרְתָּ טַעַם: וְאָמַר וְהִלְחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
 הַמָּה וְהַמְכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל הַלְחֹת
 אֵל תִּקְרִי חָרוּת אֵלָּא חָרוּת שְׂאִין לָךְ בֶּן חוֹרִין אֵלָּא

ת"א: א) משלי יא כב. ב) שמות לב טו.

פירוש הרע"ב

עוסקין. נזוף, מנודה כמו ויגער צו אציו מתרגמינן ונזף ציה אצוהי, נ"א נזיפת חכמים
 מנודה. נזם זהב באף חזיר, שאינו משמרו אלא הולך ונוצר באשפה וממאס כן
 תלמיד חכם שחסר מטעמים של תורה הוא מאוס כמנודה הזה, נ"א אשה יפה וסרת
 טעם כלומר מכנה הצריות צל' נקצה אשה יפה שהוא סר דצריו מטעמים של תורה
 דומה לנוס של זהב שנתון בחוטמו של חזיר שצני אדם גדלים ממנו אלמא כמנודה
 קרי ליה קרא. שאין לך בן חורין, לפי שצני אדם מכבדין ומשמשין לפניו ומי שאינו

ביאורים

בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם
 לבריות מעלבונה של תורה

צריך ביאור: מאחר שכוונת הבת קול היא לעורר את האדם לעסוק בתורה, הי'
 מתאים יותר להדגיש (בעיקר) יוקר ומעלת לימוד התורה, ולא רק החסרון שבהעדר
 הלימוד. וביותר יוקשה: כיצד אפשר לומר שבכדי להשפיע על ה"בריות"¹²⁸ מספיק
 הכרוז "אוי להם לבריות" (כלי הסברת היוקר והמעלה שבלימוד התורה).
 והביאור בזה:

מאחר שלכל יהודי יש נפש אלקית, ויתרה מזו — בפנימיותו טמונים "אוצרות
 יקרים" של אמונת ה' ואהבת ה'¹²⁹, אין צורך להסביר לו מעלת התורה, אלא יש
 לעורר ולגלות את ה"אוצרות" הטמונות בנשמתו, ואז יעסוק בתורה בדרך ממילא.
 ומאחר שמדובר באדם שהוא בדרגה של "בריות", שחומריותו וגסותו מסתירים על
 אור נשמתו, אי אפשר לגלות "אוצרות" אלו על ידי "גילוי אור" (הדגשת יוקר התורה
 וכיוצא בזה), אלא צריכים להסיר ולשבור חומריותו על ידי ההכרזה וה"נזיפה" "אוי
 להם לבריות"¹³⁰.

אל תקרי חרות אלא חירות

ראה לעיל פ"ה מ"ו בביאור ל"הכתב והמכתב והלוחות".

128) ראה תניא פל"ב: הרחוקים מתורת ה' ועבודתו ולכן נקראים בשם בריות בעלמא. (129) ראה הוספות
 לכתר שם טוב סמ"ד. (130) לקו"ש חט"ו עמ' 123.